

Voor 'gewone' bridgers

Bied- en speeltechniek

Ook vragen over spelregels en bestuurlijke kwesties waarvan elke 'gewone' bridger het antwoord zou moeten weten, behandelen we in de Bridge Training

In de periodieken Arbitrair, BestuurWijzer en NBB-Rekenprogramma bespreken we de onderwerpen die vooral op het bord liggen van de betreffende functionarissen

Alle reeds verschenen nummers staan op:
www.bridgeservice.nl

Redactie: Carolien de Koomen, Margriet Jansze, Monica Vuister, Ron Jedema, Siger Seinen, Jan van Die, Frans Schiereck en Rob Stravers (eindredactie)

Zalig zijn de gevenden

Als je een pure beginner de volgende hand geeft

♠ A 3 2
♥ A 4 3 2
♦ A 3 2
♣ H V B

en vraagt met welke kaart hij uitkomt tegen een 3SA-contract, dan vermoed ik dat deze meest veelbelovende speler het liefst begint met een aas. Al is dat maar om even naar dummy te 'kijken'.

Vooraf minder ervaren spelers gaan niet graag van slag. Liever één vogel in de hand dan tien in de lucht, zouden ze kunnen denken. En daar zit wel wat in. Zeker als ze tegen een ervaren rot spelen, moeten ze toch maar afwachten óf ze nog een keer aan slag komen.

Die 'weggeefangst' gaan we in deze Training opblazen. Je bent dus nu al gewaarschuwd. Eigenlijk maakt deze tip het overpeinzen overbodig ...

Je moet inderdaad uitkomen met ♣H. Als je de slag wint, speel je daarna ♣B voor. Houdt die ook, dan speel je je drie azen en is 3SA mooi down! Na de drie azen speel je ♣V, voor het geval partner inderdaad ♣A heeft met nog meer klaveren.

Waarom de tweede slag ♣B en niet gewoon ♣V? Deze service verleen je aan je partner. Stel dat die ♣Axxxx meeneemt. Dan moet hij ♣A wel in de juiste slag spelen. Doet hij dat al in de tweede slag, dan is de derde klaverenslag voor jou en is dat het einde van de klaverenoptocht. Dankzij je uitkomst met ♣H, weet partner dat je ♣V hebt. Dan zal hij duiken tot jouw ♣V verschijnt.

Spel 1

♠ 6 5 4 3 2

♥ A 3 2

♦ 6 5 4

♣ 7 6

♠ A H 7

♥ 5 4

♦ A H 3 2

♣ V 5 4 3

Noord   **Zuid**

1SA

2♥*

2♠*

pas

*Staat voor alerteerplichtig

West start met ♦V tegen jouw 2♠-contract.

Hoe probeer je dat te fixen?

Spel 1 Overpeinzing

♠ 6 5 4 3 2
♥ A 3 2
♦ 6 5 4
♣ 7 6

♠ A H 7	Noord	Zuid
♥ 5 4		1SA
♦ A H 3 2	2♥*	2♠*
♣ V 5 4 3	pas	

West start met ♦V tegen jouw 2♠-contract.

Hoe probeer je dat te fixen?

De kunst van het zoeken naar dreigende verliezers

Een speelplan voor een troefcontract begint met een zoektocht naar dreigende verliezers. Dat klinkt eenvoudig, maar voor veel net begonnen bridgers is dat al een veel te zware klus. Daarom doen we dat in dit spel extra uitgebreid. Houd je vast!

Stap 1 Zoeken naar dreigende verliezers

Als je zoekt naar mogelijke, dreigende en/of zekere verliezers, zoek je vanuit één hand: die van de leider óf van dummy. Bij die zoektocht ga je ervan uit dat je zonder ook maar ergens op te letten begint het allereenvoudigste: troefspelen. Je houdt dan ook (nog) geen rekening met aftroevers.

Je kunt dus kiezen vanuit welke hand je naar verliezers zoekt. *Maakt dat dan verschil?* denk je misschien. Dat controleren we in deze tabel!

Dreigende verliezers vanuit de zuidhand:

- 4 in ♣ (je houdt nog geen rekening met aftroevers);
- 2 in ♦ (♦3 en ♦2 leveren waarschijnlijk geen slag op);
- 1 in ♥ (dummy's ♥A beschermt één van je twee harten);
- 1 in ♠ (je gaat ervan uit dat de vijf ontbrekende schoppen 3-2 zitten).

8 dreigende verliezers totaal.

Dreigende verliezers vanuit dummy's noordhand:

- 2 in ♣ (dummy heeft immers maar twee klaveren);
- 1 in ♦ (twee van dummy's drie ruitentjes vangt zuid op);
- 2 in ♥ (je houdt (nog) geen rekening met een aftroever);
- 1 in ♠ (twee lage schoppen vallen onder zuids ♠AH; de laatste twee schoppen zijn vrij).

6 dreigende verliezers totaal.

Wat blijkt uit dit overzicht?

Dat het aantal dreigende verliezers minder is als je zoekt vanuit dummy's noordhand.

Is dat verschil te verklaren?

Ik denk het wél. Noord heeft méér troeven dan zuid. En de hand met de **meeste troefkaarten** heeft in de regel het **laagste aantal dreigende verliezers**.

Klinkt leuk, maar kun je dat ook bewijzen?

Ik vermoed van wel ☺. Je speelt een schoppencontract.

Hoeveel dreigende verliezers tel je vanuit de noordhand en hoeveel vanuit de zuidhand?

♠ A V B 10 9 8 7 6 5 4 3 2
♥ 2
♦ -
♣ -

♠ -
♥ 7 6 5 4
♦ V 9 6 2
♣ H V 7 6 5

Als je twee dreigende verliezers telt vanuit de noordhand, is dat al rijkelijk veel ☺. Over een dreigende hartenverliezer zijn we het eens; daarnaast mis je één schoppenkaart. En ook al is dat ♠H, hij zal zich onmiddellijk moeten melden als jij ♠A voorspeelt. Vanuit de noordhand dreigt dus slechts één verliesslag. En dat zie je in één oogopslag. Moet ik nog iets zeggen over een zoektocht vanuit de zuidhand?

Stap 2 zoeken naar het voorkomen van dreigende verliezers

Deze schone stap heeft veel van de universele wijsheid:

Kies voor serene rust als een verlies onontkoombaar is en vecht je helemaal leeg als je een verlies wél kunt voorkomen.

Ik geef het toe: het is vaak het moeilijkst om de juiste keus te maken tussen wel en niet onontkoombaar!

Zoekend vanuit de noordhand mag je vaststellen dat:

- twee klaverenverliezers niet te voorkomen zijn; je kunt noords ♣76 nergens op kwijt;
- ook die ene ruitenverliezer kun je niet voorkomen. Er is geen bijkleur waarop je die kunt dumpen, en aftroeven in zuid is met zuids vier ruiten volstrekt onmogelijk;
- en de twee dreigende hartenverliezers? Zuid heeft minder harten dan dummy, dus zou je in zuid de derde harten kúnnen troeven. En als je dat doet, voorkom je één van de twee dreigende hartenverliezers;
- ook met de gunstigste verdeling (3-2) is één schoppenverliezer onmogelijk te voorkomen. Ook daar steken we dus geen energie in. Dat betekent dat je al je energie moet gooien op het aftroeven van een noordelijk hartentje. Hoe flik je dat kunstje (denk aan 'zalig zijn de ...')

Spel 1 Zalig zijn de gevenden

♠ 6 5 4 3 2
♥ A 3 2
♦ 6 5 4
♣ 7 6

♠ A H 7	Noord	Zuid
♥ 5 4		1SA
♦ A H 3 2	2♥*	2♠*
♣ V 5 4 3	pas	

*Staat voor alerteerplichtig

West start met ♦V tegen jouw 2♠-contract.

Hoe probeer je dat te fixen?

Neem de uitkomst in je hand met ♦A.

Speel dan ♥4 en laat dummy ... ♥2 bijspelen. Ja, óók als west toevallig ♥H legt!

Als je zou beginnen met het slaan van ♠AH, en ♠7 naspeelt, geef je de derde troefslag af en win je totaal **vier** troefslagen. Dummy's laatste twee troeven winnen de 3e en 4e schoppenslag. Ja, we gaan ervan uit dat de ontbrekende vijf troeven 3-2 zitten.

Door even te wachten met troefspelen, en dummy's 3e harten in de hand (met de minste troefkaarten) te troeven, win je totaal **vijf** troefslagen in plaats van vier. Eén troefslag méér dus.

Zodra je weer aan slag bent, speel je ♥5 naar ♥A en troef je ♥3 in je hand! Pas na die aftroever sla je ♠A en ♠H. Daarna is het een kwestie van bekennen en de kaarten waarmee je een slag wint mooi verticaal leggen.

Spel 2

West	Noord	Oost	Zuid
1♥	pas	2SA	pas
3SA	pas	pas	pas

Jouw zuidhand

♠ A H 6 4 3 2
♥ 4
♦ 8 7 6 5
♣ 8 7

Met welke kaart kom je uit?

Spel 2 Overpeinzing

West	Noord	Oost	Zuid
1♥	pas	2SA	pas
3SA	pas	pas	pas

Jouw zuidhand

♠ A H 6 4 3 2

♥ 4

♦ 8 7 6 5

♣ 8 7

Met welke kaart kom je uit?

De vraag is een stuk gemakkelijker als ik had gevraagd naar de **kleur** waarmee je uitkomt ☺.

Maar bij de vraag naar de **kaart** kun je ook opeens gaan twijfelen als je al meteen tijdens het lezen van de vraag een uitgesproken voorkeur had. Is er dan een dilemma? Kan het goed zijn om te kiezen voor een lage schoppen als uitkomst? Of moet je juist beginnen met ♠A, omdat je ook ♠H hebt?

Misschien vind je het antwoord gemakkelijker als je een beeld hebt van wat partner en je tegenstanders kunnen hebben.

Bij je partner mag je ongeveer zeven punten verwachten. Want OW zullen samen rond de 26 punten in handen hebben (*met minimale openingskracht had west op oosts 2SA-bod gepast*). Dat betekent dat je mag verwachten dat je partner een keer aan slag zal komen. Hij zal in ieder geval in harten lekker tegen zitten, want oost schijnt ook kort te zijn in die kleur.

Oost bood 2SA; die zal in ieder geval een stop(je) in schoppen meebrengen. Maar geen 4-kaart, anders had hij braaf 1♠ geboden. Hij zal dus wel iets hebben als ♠VB9.

De schoppen kunnen als volgt verdeeld zitten:

♠ 9 7

♠ 8 5

♠ V B 9

♠ A H 6 4 3 2

Ga er vanuit dat partner later in het spel aan slag komt; waarschijnlijk met een hoge harten.

Wat is dan je beste uitkomst als je ook je lage schoppenkaarten wilt incasseren?

Spel 2 Je schenking

West	Noord	Oost	Zuid
1♥	pas	2SA	pas
3SA	pas	pas	pas

Jouw zuidhand

♠ A H 6 4 3 2

♥ 4

♦ 8 7 6 5

♣ 8 7

Met welke kaart kom je uit?

Schenk de leider de eerste schoppenslag. Kom uit met een kleine schoppen! Daarmee smeed je je partner om schoppen terug te spelen zodra hij aan slag is. Dan win je niet de eerste, maar de tweede en de derde schoppen. En daar blijft het niet bij: met maximaal drie schoppen bij dummy of de leider zijn hun schoppen na de derde schoppenslag op en heb je vrij baan voor alle schoppen die je nog in handen hebt.

Spel 3

♠ 3 2

♥ 4 3 2

♦ 5 4 3 2

♣ 5 4 3 2

♠ 6 5 4

♥ A H V 6 5

♦ A H 6

♣ A H

Natuurlijk speel je met deze mooie hand 4♥ (ook al zit je partner zeer waarschijnlijk met kromme tenen).

West komt uit met ♦V.

Je mag ervan uitgaan dat de ontbrekende kaarten normaal verdeeld zitten bij OW.

Hoe sleep je deze mooie waterdichte manche binnen?

Spel 3 Overpeinzing

♠ 3 2
♥ 4 3 2
♦ 5 4 3 2
♣ 5 4 3 2

♠ 6 5 4
♥ A H V 6 5
♦ A H 6
♣ A H

Natuurlijk speel je met deze mooie hand 4♥.

West komt uit met ♦V.

Je mag ervan uitgaan dat de ontbrekende kaarten normaal verdeeld zitten bij OW.

Hoe sleep je deze mooie waterdichte manche binnen?

Natuurlijk telde je al vanuit de zuidhand vier dreigende verliezers: drie in schoppen en één in ruiten.

Ook zocht je al naar een list om het aantal dreigende verliezers terug te dringen. En als je daarbij ook denkt aan het thema van deze Training ...

Spel 3 Zalig voel jij je als 'gevende'

♠ 3 2
♥ 4 3 2
♦ 5 4 3 2
♣ 5 4 3 2

♠ 6 5 4
♥ A H V 6 5
♦ A H 6
♣ A H

Natuurlijk speel je met deze mooie hand 4♥.

West komt uit met ♦V.

Je mag ervan uitgaan dat de ontbrekende kaarten normaal verdeeld zitten bij OW.

Hoe sleep je deze mooie waterdichte manche binnen?

Je neemt de uitkomst met ♦H en speelt dan ♠4 naar ♠2.

Zodra je weer aan slag bent speel je ook zuids ♠5.

En als je voor de derde keer aan slag bent, speel je zuids laatste schoppen, voor de broodnodige aftroever in dummy.

Pikant detail van dit spel.

Als west met troef was uitgekomen, en OW na elke schoppenlag weer troef spelen, ga je kansloos down ...

Spel 4

♠ H B 10 9 2
♥ 3 2
♦ 3 2
♣ A H 3 2

♠ V
♥ A H 5 4
♦ A H V B
♣ 7 6 5 4

Je bent leider in 6SA.

West start met ♣V.

Hoe probeer je twaalf slagen te maken?

Spel 4 Overpeinzing

♠ H B 10 9 2

♥ 3 2

♦ 3 2

♣ A H 3 2

♠ V

♥ A H 5 4

♦ A H V B

♣ 7 6 5 4

Je bent leider in 6SA.

West start met ♣V.

Hoe probeer je twaalf slagen te maken?

Tel je ook slechts acht vaste slagen? Ik ook: ♥AH, ♦AHVB en ♣AH.

En zie je ook kansen op extra slagen? Ik ook 😊: die moeten van de schoppenkleur komen. Naast deze constatering is het ook zaak even te kijken naar hoe vervelend OW kunnen tegenwerken.

Goed nieuws:

De kans dat de zeven ontbrekende schoppen 4-3 zitten, is ruim 62%!

Het thema van deze training hoef ik niet meer te noemen, toch? 😊

Spel 4 Blij als gevende

♠ H B 10 9 2

♥ 3 2

♦ 3 2

♣ A H 3 2

♠ V

♥ A H 5 4

♦ A H V B

♣ 7 6 5 4

Je bent leider in 6SA.

West start met ♣V.

Hoe probeer je twaalf slagen te maken?

Natuurlijk win je de uitkomst met ♣A.

Want als je duikt ga je zéker down, omdat je ook een slag zult verliezen aan ♠A.

Aangezien je na de drie vorige spellen absoluut niet meer bang bent om van slag te gaan, gun je OW direct hun schoppenslag met ♠A. Je speelt ♠H voor! Daar valt dan inderdaad je ♠V onder. Mochten OW duiken, dan blijf je in dummy aan slag en ga je rustig door met schoppen, tót ♠A zijn opwachting maakt. ♣H houdt de wacht als toegangsdeur naar dummy's resterende schoppen.

Merk op dat je een (te) groot probleem riskeert als je in de tweede slag ♠2 naar ♠V speelt.

OW zien dummy's kaarten. Ze zien dus ook dat als ze direct ♠A leggen, alle schoppen in dummy klaarliggen voor consumptie. Dat maakt het niet alleen aantrekkelijk, maar zelfs noodzakelijk om ♠A niet meteen in de eerste schoppenslag te leggen. Als OW zich beheersen, en ♠A nog even vasthouden, kun je je vier extra schoppenslagen op je bridgebuik schrijven. Je kunt na ♠V wel naar dummy oversteken (♣H) om het spelen van schoppen te hervatten, maar als dán ♠A verschijnt, hangt de deur naar noords reddende vrije schoppen al hopeloos uit zijn scharnieren ...

Het risico dat OW niet meteen ♠A zullen leggen is vele malen groter dan de kans dat de ontbrekende schoppen 5-2, 6-1 of 7-0 tegen zitten.

Lezers mailen

Waarom geen sprong?

Dag Rob,

Hartelijk dank voor alle bijdragen. Ik heb een vraag over spel 1 van de vorige Bridge Training.

Daarin staat de volgende bieding:

West	Noord	Oost	Zuid
	1♦	1♠	pas
pas	1SA	pas	3SA!

Zuid biedt 3SA met maar 6 punten, omdat noord met zijn 1SA-rebid volgens jou 18-19 punten belooft.

Eerlijk gezegd begrijp ik je uitleg niet. Ik heb altijd geleerd dat het rebid van 1SA 12-14 punten belooft. Jij schrijft: 'Doordat iedereen past, kan zuid 3SA bieden.' Waarom biedt noord dan niet direct 2SA?

Kun je mij dit nog een keer uitleggen?

Rob:

Het 1SA-rebid van noord belooft alleen 12-14 punten als partner zuid NIET paste maar bood, en met zijn bijbod minstens 6 punten belooft.

Paste partner zuid wél, zoals in deze biedserie, dan past noord met 12-14 punten en biedt hij 1SA met 18-19 punten.

Tegenover een partner die nul punten kán hebben, is het 1SA-rebid met 12-14 punten, én een sprong naar 2SA met 18-19 punten te riskant.

Vooraf omdat veel tegenstanders – jij hopelijk ook – een doublet geven op een SA-bod als ze samen de meeste punten hebben. Dus een uitnodiging aan hun partner om gedoubleerd tegen te spelen.

En met 15-17 punten? Dan had noord met 1SA geopend!

Hoever moet ik gaan?

Ik open met preëmptief Verdi en alerteer dat.

Maar ... als mijn partner moet uitleggen dat het een preëmptief bod is met een 7-kaart in de aangrenzende hogere kleur, wat is dan nog het voordeel van zo'n conventie?

In hoeverre moet je conventies uitleggen?

Rob:

Als je Verdi speelt om je tegenstanders te misleiden, door te hopen dat ze geen uitleg vragen, en als ze dat wel doen, door vaag te blijven over de kleur waarin je de lengte verwacht, moet ik je zwaar teleurstellen.

Verdi (= preëmptieve 3-opening in de kleur ónder je lange kleur) hoor je namelijk **aan het begin van elke nieuwe ronde** aan je tegenstanders te vertellen. Zodat ze met elkaar kunnen afstemmen hoe ze daarmee het beste kunnen omgaan. En uiteraard alerteren met een uitleg zonder mist.

Van de Verdi-conventie blijven dan toch nog twee voordelen over:

1. Wat jij ook al noemt: uitkomst naar de sterke hand, waarvan de verdeling onbekend is.
2. Met een zwakke hand en gelijkwaardige lengte in de openingskleur kán partner passen ☺.

Jouw openingszin suggereert dat je je eigen Verdi-opening alerteert. Alhoewel dat tussen het pré-alert en alert inzit, mag dat niet.

En mijn antwoord op **jouw slotvraag**: je hoort élke afspraak duidelijk en volledig uit te leggen.

Hopelijk vind je bridge nog steeds leuk met deze regels ... ☺

Wel of niet 2SA?

- Partner opent 1SA.
- Ik heb geen 4-kaart hoog, 9 punten en één schoppentje. Volgens Acol zou ik 2SA moeten antwoorden. Mijn rechtertegenstander past. Dat ene schoppentje leek mij te mager: ik PASTE.

Mijn partner vond dat niet goed. Internet afgestruind om een voorbeeld te vinden, maar geen hand gevonden met één schoppentje. Zat ik met die pas echt fout??

Rob:

Ik spreek niet in termen van 'fout'. Hoogstens noem ik een actie 'heel voorzichtig' ☺.

Met één schoppen en maximaal drie harten heb je in ieder geval minstens vijf kaarten in klaveren of ruiten. En lengte in een kleur levert in een SA-contract vaak extra slagen op.

Dat zou een reden kunnen zijn om toch minstens 2SA te bieden.

Minstens, want HVB43 in een lage kleur en totaal negen punten, vind ik te mooi voor 2SA ...

Ja, en die singleton schoppen ... Hoe minder schoppen jij hebt, des te groter de kans dat je partner meer schoppen bezit. En mocht daar een lek in zitten, dan moeten de tegenstanders dat eerst nog maar eens weten te vinden. Mijn advies: geniet van de volle helft in je wijnglas.

Angst voor het uitnodigen van de arbiter

Ik ben bang dat de tegenpartij kwaad wordt als ik de arbiter zou uitnodigen.
Heb je daar een middelje tegen?

Bang dat de tegenpartij kwaad wordt? Het is hun goed recht en verantwoordelijkheid (én dom) om zich kwaad te maken. Als je dat vervelend vindt, kun je dat risico verkleinen met leuke zinnestjes als:

'Ik vind deze situatie heel leuk om de kennis van de arbiter te toetsen.'

'Je zult waarschijnlijk wel gelijk hebben, als de arbiter het met je eens is, ben ik helemaal om.'

'Ik wil je graag geloven, maar de spelregels verplichten mij de arbiter uit te nodigen.'

'Ik weet toevallig dat veel arbiters klagen dat ze te weinig worden uitgenodigd om hun kennis op redelijk niveau te houden. Dus ... 😊.'

Spelregelvraag van vorige week (25)

Noord geveer / niemand kwetsbaar

West	Noord	Oost	Zuid
	1♥	1♦	??

Oost dacht dat hij geveer was, bood 1♦ en zag toen pas - dus te laat - het 1♥-bod van noord.

Welke stelling is **verkeerd**?

- Als zuid het 1♦-bod **wel** accepteert en noords kleur wil steunen, mag zuid dat doen met 1♥.
- Als zuid het 1♦-bod **wel** accepteert en past, en west en noord ook passen, wordt niet het hoogste bod gespeeld (1♥) maar het laagste (1♦).
- Als zuid het 1♦-bod **niet** accepteert en oost maakt daar 2♦ van, moet west verder passen als de arbiter het 2♦-bod niet vergelijkbaar vindt.
- Als zuid het 1♦-bod **niet** accepteert en oost wijzigt dat in een 'pas', zal de arbiter zeer waarschijnlijk oordelen dat west in al zijn volgende beurten moet passen.

Je moet dus de **verkeerde stelling** eruit pikken!

Stel vervolgens vast hoe zeker je bent van je juiste keus:

- 100% zeker
- zo goed als zeker
- met twijfel
- grote twijfel
- blinde gok

De juiste keus:

Het gaat dus om de **verkeerde** stelling. Drie stellingen zijn namelijk correct! En de enige stelling waar geen hout van klopt is ... stelling ... c!
En waarom? Omdat het mooie artikel 23, waarmee de maat van vergelijkbaar moet worden genomen, NIET geldt voor een zo laag mogelijke verhoging in dezelfde kleur die het onvoldoende kleur ook aangeeft.

Noteer de volle 10 punten als je **zonder twijfel** koos voor stelling c. Voor elke factor minder zekerheid, trek je twee punten af. Als je **gokte** op c, noteer je dus 2 punten 😊.

Spelregelvraag 26

Leider oost speelt een SA-contract.

Hij is zelf aan slag met nog maar twee slagen te gaan.

'Doe maar schoppen zes', zegt hij tegen dummy.

Waarop dummy west zegt: 'Je bent in de hand aan slag.'

'Je hebt helemaal gelijk', zegt leider oost, en speelt uit de hand ♠2 voor.

Dummy west

♠ H 6

Zuid

♠ A V

Leider oost

♠ 3 2

'Ik accepteer het voorspelen van schoppen zes', meldt zuid, 'dus die ♠2 kan terug in je hand.'

'Ik dacht het niet', zegt oost, 'mijn partner heeft het recht om te waarschuwen als ik uit de verkeerde hand speel. En het zou toch van de gekken zijn als hij dat wel mag zeggen, en ik daar dan niets mee mag doen!'

Jij mag als arbiter duidelijkheid scheppen. Op welk oordeel mogen de vier spelers rekenen?

Je hoeft geen antwoord op te sturen; ik houd niets bij!

Je kunt wel weddenschappen afsluiten en/of een spelregelcompetitie opzetten.

Volgende week geef ik mijn antwoord.